

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **SIPADAN a. s.**, se sídlem Mikulandská 119/10, Praha 1, zastoupena JUDr. Ondřejem Kochmanem, advokátem se sídlem Belgická 276/20, Praha 2, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 8. 2020, č. j. JMK 110851/2020, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 3. 2022, č. j. 41 A 52/2020-58,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovaný **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 4 144 Kč k rukám jejího právního zástupce JUDr. Ondřeje Kochmana, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před správními orgány

[1] Rozhodnutím ze dne 21. 5. 2020, č. j. MMB/0187684/2020, Magistrát města Brna, Živnostenský úřad města Brna („živnostenský úřad“) shledal žalobkyni vinnou z přestupku podle § 62 odst. 1 písm. i) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

(„živnostenský zákon“). Přestupek žalobkyně měl spočívat v tom, že 1) v období od 1. 7. 2016 do 30. 6. 2017 a 2) od 1. 7. 2018 do 30. 6. 2019 zaměstnávala pana A. F. V uvedených obdobích pan F. ale nesplňoval podmínku bezúhonnosti ve smyslu § 6 odst. 2 živnostenského zákona. Byl totiž v 90. letech jako předseda družstva odsouzen pro úmyslný trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, přičemž tento čin spáchal v souvislosti s podnikáním a v uvedených obdobích se na něj proto nehledělo, jako by nebyl odsouzen. Za tento přestupek uložil živnostenský úřad žalobkyni pokutu ve výši 2 000 Kč. Odvolání žalobkyně zamítl žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím.

II. Posouzení věci krajským soudem

[2] Napadeným rozsudkem krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil ze tří důvodů. Za prvé, mezi trestným činem pana F. a jeho pracovní činností jako strážného neshledal racionální souvislost, tak aby pan F. nemohl naplnit definici bezúhonnosti ve smyslu § 6 odst. 2 živnostenského zákona. Za druhé, jednání žalobkyně nenaplnilo materiální stránku přestupku. Pan F. ještě předtím, než ho žalobkyně zaměstnala, splňoval podmínky pro zahlazení svého odsouzení. Materiálně tedy již nemohl ohrožovat zájem na ochraně práv těch, pro které žalobkyně vykonává svoji koncesovanou živnost. Tento zájem neohrozil ani během výkonu zaměstnání. Skutečnost, že tomu tak skutečně bylo a mělo by se na něj hledět jako na neodsouzeného, pak stvrdilo rozhodnutí soudu o zahlazení odsouzení. Živnostenský úřad o tom věděl a mohl to v době svého rozhodování zohlednit, aniž by si tím přisvojoval pravomoc trestního soudu. Za třetí, v době rozhodování obou správních orgánů už tu byla fikce bezúhonnosti pana F. Živnostenský úřad se žalovaným pochybili, protože nehleděli na pana F. jako by nebyl odsouzen, ačkoliv na něj takto kvůli fikci neodsouzení pohlížet museli. Správní orgány popřely funkci i smysl a účel institutu zahlazení odsouzení a jeho účinků předvídaných § 106 trestního zákoníku a § 6 odst. 2 živnostenského zákona.

III. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobkyně

[3] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. První námitka stěžovatele spočívá v tom, že žalobkyně svou ekonomickou činnost vykonává na základě rozhodnutí o koncesi, které vyžaduje bezúhonnost všech osob, jež pro ni pracují. U žalobkyně se jedná o práci s majetkem třetích osob, což odpovídá i náplni činnosti, kterou pan F. svým trestným činem narušil. Obojí má obecnou souvislost s podnikáním. Bez ohledu na rozdílná postavení pana F. jako strážného či předsedy družstva se jedná o totožný předmět hodný ochrany, tedy o majetek třetích osob. Druhou námitkou stěžovatel poukazuje na to, že i v situaci, kde by bylo možné předpokládat splnění podmínek pro zahlazení trestu, je pro správní orgán závazná evidence rejstříku trestů fyzických osob. Trestný čin spáchaný panem F. nespadá mezi případy, u kterých není vyžadováno soudní rozhodnutí o zahlazení trestu. Podmínky pro zahlazení odsouzení posuzuje pouze soud a správní orgány nemohou jeho rozhodnutí předjímat. Třetí námitka stěžovatele spočívá v tom, že v řízení o přestupku se postupuje podle zákona platného v době spáchání přestupku a jednání se posuzuje podle doby, kdy k němu došlo. Při rozhodování o přestupku není možné rozhodovat podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí. Čtvrtou námitkou

pokračování

stěžovatel uzavírá, že pachatelem přestupku nebyl pan F., nýbrž žalobkyně, která porušovala podmínky své koncese. Veřejně chráněným zájmem je kromě vztahu žalobkyně a třetích osob také zájem na dodržování právních předpisů a pravidel poskytnutých koncesí. Porušením pravidel je možné získat neoprávněnou výhodu.

[4] Žalobkyně se ve svém vyjádření plně ztotožnila se závěry krajského soudu a navrhla kasační stížnost zamítnout. Zdůraznila, že konkrétní souvislost mezi trestným činem pana F. a jeho pracovní pozicí dána není. U žalobkyně pan F. vykonává fyzickou činnost a nepřichází do styku s účetními či jinými doklady nebo finančními prostředky a není oprávněn za ni jednat. Nemá tak možnost spáchat obdobný trestný čin jako ten, kterého se v minulosti dopustil. Pro správní orgán je rozhodující skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí. Správní orgán měl zohlednit, že došlo k zahlazení odsouzení pana F. a tedy, že na něj měl hledět, jakoby nebyl odsouzen. Žalobkyně rovněž rozporuje, že by svým jednáním porušila nějaký společenský zájem a naplnila materiální stránku přestupku. Pan F. od počátku svého zaměstnání u žalobkyně splňoval podmínky pro zahlazení odsouzení, pracoval na zcela jiné pozici než na té, při jejímž výkonu byl odsouzen, a po celou dobu působení u žalobkyně nikdy neučinil jednání, které by bylo v tomto směru jakkoliv závadné.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a v řízení za něj vystupuje zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost **není důvodná**.

[7] Nejvyšší správní soud v první řadě konstatuje, že obdobným případem se zabýval v nedávném rozsudku ze dne 27. 3. 2023, č. j. 3 As 230/2022-28. Daný rozsudek se rovněž týkal bezúhonnosti pana F. a jeho práce pro společnost provozující živnost v oblasti „Ostraha majetku a osob“. S ohledem na to, že v citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud vypořádával obdobné námitky stěžovatele, bude soud v tomto případě z rozsudku vycházet.

[8] Co se týče první námitky stěžovatele, jak již popsal Nejvyšší správní soud, bezúhonnost je v § 6 odst. 2 živnostenského zákona koncipována úžeji než podle obecných trestněprávních předpisů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2023, č. j. 3 As 230/2022-28, bod 14). Je třeba posuzovat konkrétní souvislost mezi spáchaným trestným činem a podnikáním (s ohledem na aprobovanou činnost konkrétní podnikatelské osoby) a tuto souvislost řádně zdůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2019, č. j. 9 As 229/2014-36, bod 32). Je tedy nutné konkrétní posouzení ze strany správních orgánů: „[h]lediskem posuzování musí vždy být to, zda povaha trestné činnosti osoby způsobuje obavu z dotčení základních práv a svobod třetích osob při výkonu konkrétní aprobované činnosti a zda by zásah do práva na podnikání nebyl v rozporu s principem proporcionality“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2019,

č. j. 9 As 229/2014-36, bod 35). Soud nevidí udržitelnou vazbu co do „předmětu podnikání“ mezi jednatelem družstva páchajícím dotační podvod a prací strážného (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2023, č. j. 3 As 230/2022-28, bod 17). Jakkoliv v obou případech pan F. pracoval s majetkem, nelze tuto skutečnost vykládat tak široce, aby ho vyloučila z jakéhokoli zaměstnání, které je spojené s prací s majetkem. Takový přístup by nebyl přiměřený a v systémové rovině by znemožňoval smysluplnou pracovní (re)integraci osob s trestním odsouzením (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2023, č. j. 3 As 230/2022-28, bod 18).

[9] Co se týče druhé námitky stěžovatele, na tu rovněž zcela uspokojivě soud již dříve odpověděl. Po správním orgánu se nepožaduje, aby vydal rozhodnutí o zahlázení. Ten je pouze povinen *„si v rámci své příslušnosti posoudit existenci podkladů pro vydání svého rozhodnutí, stejně jako naplnění zákonných podmínek pro vydání svého rozhodnutí. Posoudit si (ne)naplnění podmínek § 6 živnostenského zákona je tak plně v pravomoci správního orgánu, v situacích, kdy se (širší) bezúhonnost podle obecných předpisů trestního práva plně nepřekrývá s užší bezúhonností vymezenou pro účely živnostenského zákona“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2023, č. j. 3 As 230/2022-28, bod 19).

[10] Ke třetí námitce stěžovatele Nejvyšší správní soud rovněž odkazuje na rozsudek ze dne 27. 3. 2023, č. j. 3 As 230/2022-28, podle něhož krajský soud „nevyřkl, že by se napříště v řízení o přestupku nemělo vycházet z jednání a právního stavu, jaký zde byl v okamžiku spáchání přestupku. Argumentace krajského soudu se týkala právních účinků rozhodnutí o zahlázení v rámci rozhodování o dalším trestném činu stejného pachatele. Zde s odkazem na judikaturu trestní (body 74 až 77 rozsudku č. j. 41 A 52/2020-58), stejně jako odbornou literaturu (body 71 až 74 stejného rozsudku), krajský soud dovodil, že pro účinky fikce, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen, je rozhodující stav v době rozhodnutí, a nikoliv v době spáchání trestného činu. Konceptně se jedná vlastně o prolomení zákazu retroaktivity, spíše skutkové než právní, nicméně ku prospěchu pachatele. Jak shrnuje právní věta rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 1. 9. 1998, sp. zn. 3 Tz 76/98, reprodukováná v bodě 75 citovaného rozsudku krajského soudu: *„Jestliže v době rozhodování soudu o trestném činu krádeže [...] je dřívější odsouzení pachatele, které je formálním znakem tohoto činu, již zahlázeno nebo o něm z jiného důvodu platí fikce neodsouzení, pak toto odsouzení nemůže naplnit zákonem požadovaný znak zpětnosti, byť v době spáchání činu ještě zahlázeno nebylo, ani o něm neplatila fikce neodsouzení.“* Ve velice specifickém kontextu účinků fikce zahlázení odsouzení s ohledem na naplnění skutkové podstaty přestupku, jehož formálním znakem je právě existence předchozího nezahlázeného odsouzení a tím pádem absence bezúhonnosti, lze tedy, v zásadě *a fortiori*, akceptovat analogii učiněnou krajským soudem s posuzováním stejné otázky v oblasti práva trestního. Tato úzká výjimka však nikterak neprolamuje, jak tvrdí stěžovatel, obecné pravidlo, že při rozhodování o přestupku bude v zásadě určující skutkový a právní stav v okamžiku spáchání daného přestupku.“ (body 26 a 27 citovaného rozsudku).

[11] Ke čtvrté námitce stěžovatele Nejvyšší správní soud znovu odkazuje na rozsudek ze dne 27. 3. 2023, č. j. 3 As 230/2022-28, dle něž je v pozadí každého přestupku zájem státu na dodržování pravidel. To ale k naplnění materiální stránky konkrétního přestupku samo

pokračování

o sobě nestačí, neboť v takovém případě by materiální stránka přestupku byla naplněna vždy. Soud přitom souhlasí s tím, že „specifickým cílem podmínky bezúhonnosti, at' již v § 6 odst. 2 živnostenského zákona, anebo skrze podmínky koncese promítnutého na všechny zaměstnance podnikající právnické osoby, je ochrana základních práv a svobod třetích osob, nikoliv (pouze) abstraktní zájem na všeobecném dodržování pravidel“ (bod 22 citovaného rozsudku). Soud se shoduje se závěrem krajského soudu, že zaměstnávání pana F. nepředstavovalo porušení nebo ohrožení zájmu společnosti. Stěžovatelem připomínaná skutečnost, že pachatelem přestupku je žalobkyně a nikoliv pan F., nemá jakýkoliv smysluplný dopad do projednávané věci. Podmínka koncese spočívající v tom, že všichni zaměstnanci žalobkyně mají být bezúhonní, „vtáhla pana F. a naplnění této podmínky rovněž z jeho strany do celkového rámce projednávané věci“ (bod 23 citovaného rozsudku).

V. Závěr a náklady řízení

[12] Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl (výrok I.).

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Žalobkyně naopak ve věci měla úspěch, proto má právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalobkyně byla v řízení zastoupena advokátem, který učinil jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Za výše uvedený úkon tak náleží žalobkyni náhrada odměny jejího zástupce ve výši 3 100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu a náhrada hotových výdajů ve výši režijního paušálu 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 3 400 Kč. Ze spisu krajského soudu vyplývá, že právní zástupce žalobkyně je plátcem DPH. Přiznaná odměna se proto zvyšuje o 21 % čítajících výši této daně na konečných 4 144 Kč. K jejímu zaplacení byla stěžovateli stanovena přiměřená lhůta 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok III.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. dubna 2023

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu